

SKIPSTUNNELEN OG MULIGHETENE RUNDT

NORDPLAN FOR STAD KOMMUNE
2022

| INNLEDNING

Skipstunnelen er et enestående prosjekt, som byr på nye utfordringer og muligheter. Da gjelder det å klare å holde flere tanker i hodet samtidig.

Tunnelen er et stort inngrep og vil ha konsekvenser for nærområdene, både i og etter anleggsfasen. Samtidig skal store mengder steinmasse håndteres. Det har vært mye fokus på hvordan denne steinen skal fordeles og utnyttes. For å løfte oppmerksomheten over på flere av effektene av skipstunnelen har kommunen bedt Nordplan se på mulighetene for nærområdene og samle det i en masterplan til slutt. Prosjektets fysiske utstrekning er fra Kjøde til Selje.

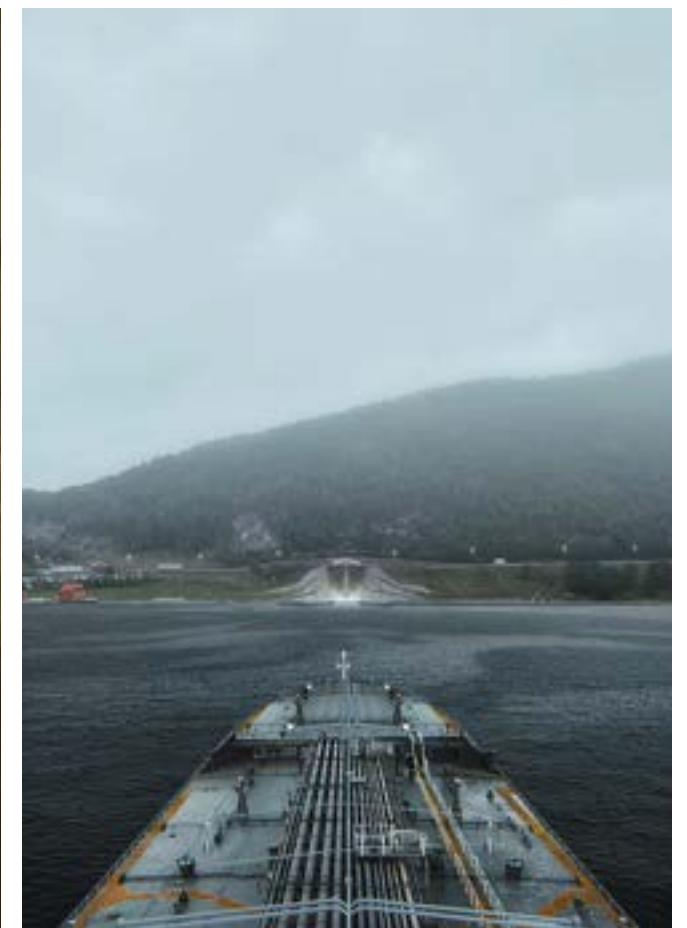
I denne sammenheng har det vært viktig å løfte frem eksisterende kvaliteter, slik at man kan bevare det som er verdifullt ved området. Tunnelen gir muligheter for satsning på mange områder og er en anledning for samskaping mellom ulike aktører, både private, kommunen, fylkeskommunen, lag og foreninger, næringsliv og investorer. Noen spennende år ligger foran oss!

SKIPSTUNNELEN - det vi vet så langt

I planene som foreligger så langt har fokuset ligget på utformingen av tunnelen. Kystverket er igang med reguleringsplan for tunnelåpningene. I videre arbeid bør det legges større fokus også på områdene rundt tunnelmunningene. Hvordan skal områdene rundt tunnelmunningene oppleves og hvilke effekter kan de og tunnelen gi til regionen?

Foto fra Kystverket

Stad kommune skal i framtida være eit enda:

Betre sted å bo
Betre sted for **reiseliv**
Betre sted for **næringsliv**

Bolyst
Besøkslyst
Arbeidslyst

| ANALYSE

Skipstunnelen i et større perspektiv

LOKALT

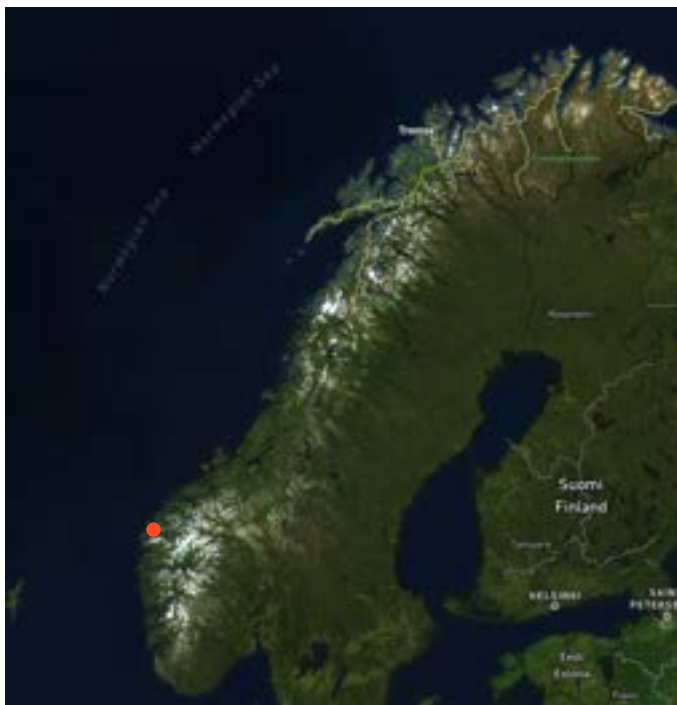
Store og små båter får en alternativ rute til passasjen rundt Stad. Noe som vil føre til større sikkerhet på havet og kortere farled. Tunnelen vil ble den første av sitt slag i verden og sannsynligvis vil interessen være stor med flere tilreisende. Den vil også føre til store naturinngrep og drastiske endringer for de to bygdene på hver sin side av tunnelen. Forhåpentligvis vil den også føre til et områdeløft hvor overskuddsmasser brukes til utbedring av veinettet og andre gode tiltak for lokalbefolkningen.

REGIONALT

På Vestlandet vil skipstunnelen gjøre farleden langs kysten mer uavhengig av vær og vind. Det vil bli tryggere og mer effektivt for mange båter å ferdes langs kysten. Regionalt sett vil skipstunnelen kunne knytte regionen enda tettere sammen og generere aktivitet i områdene noe som vil kunne gi industrien et løft.

NASJONALT

Stadlandet i dag er særlig kjent fra værmeldingen, da det går et tydelig værskilte nord og sør for Stad. Det er også berømt for å være et sted med ekstrem vind og vanskelig sjø. Skipstunnelen vil bidra til å binde kysten fra nord til sør sammen da båter ikke vil bli værfaste ved dårlig vær. Det finnes allerede flere kjente nasjonale symbol og turistattraksjoner i nærområdet til tunnelen som Vestkapp og Selja kloster og skipstunnelen vil nok bidra til at enda flere nordmenn ønsker å ta turen for å besøke området.

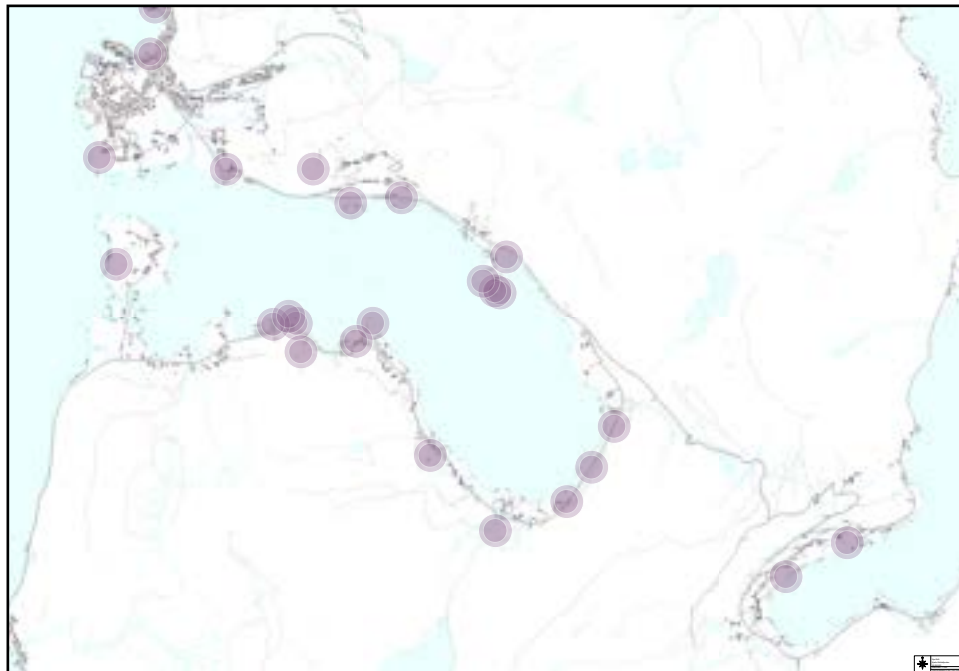
INTERNASJONALT

Skipstunnelen blir verdens første av sitt slag og den har allerede fått internasjonal oppmerksomhet. Blant annet så har det vært flere nyhetsinnslag om den i ulike land og flere utenlandske entreprenører har vist interesse for å levere tilbud. Det er lett å se for seg at den vil bli en internasjonal turistattraksjon og at det er flere muligheter for å videreutvikle dette.

| ANALYSE

HISTORIE

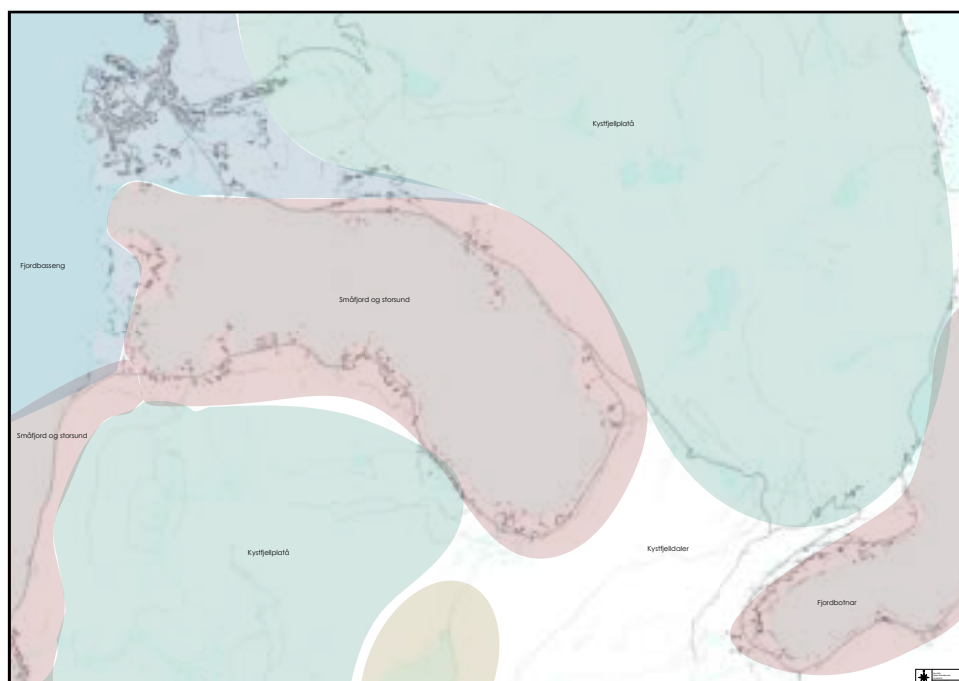
Strandsonene i Moldefjorden og Kjøde er rike på arkeologiske spor. De eldste funnene er fra tidlig jernalder. Det mest synlige kulturminnene i dag er bla møllehusene på Berstad. Gamle veier og ruter over fjellet er også bevarte kulturminner som kan ses i landskapet. Postruta over til Kjøde og fra Berstad til Rimstad, pilgrimsleden og Kongeveien skapte tidligere forbindelser fra Selje, som den gang var et viktig sted i regionen.

FRILUFTSLIV

De gamle, historiske ferselsårene i området fungerer i dag som turveier over fjellet. Kartet viser turstier sørvestover på gamle "Trondheimske Postveg" gjennom Berstadsalen og forbi Rimstad mot fjellet. Kongevegen mellom Kjøde - Selje har blitt rydda og merka i senere tid, i forbindelse med arbeidet om å gjøre Selja til et regionalt pilgrimsenter. Stien og gangveien opp Risnacken til dagsturhytta i Selje vises lengst nord.

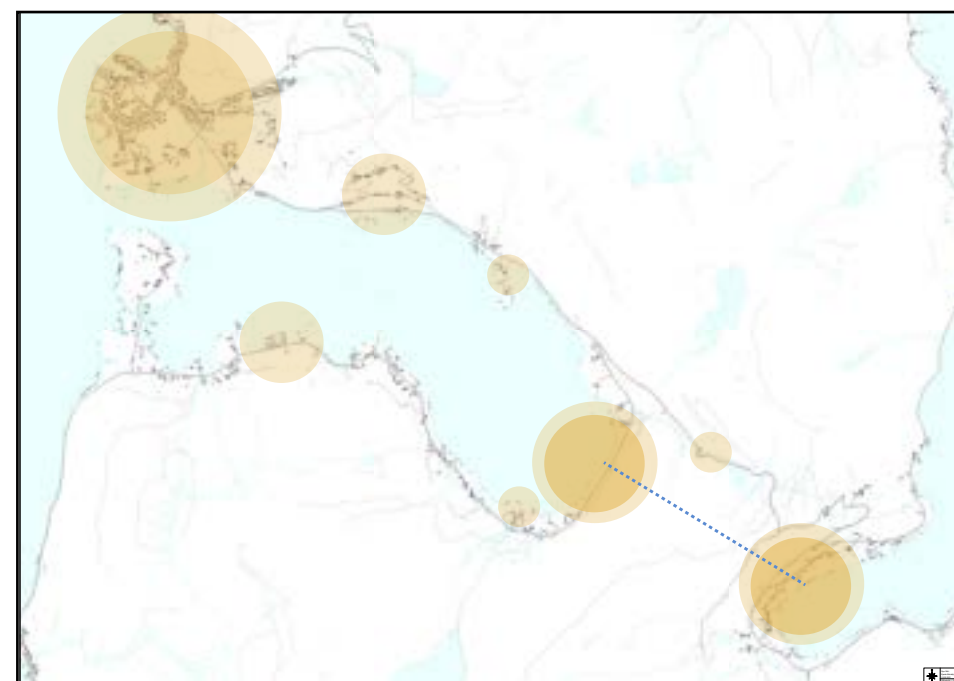
LANDSKAPSREGION

Kystlandskapet er klassifisert i ulike kategorier som beskriver landskapskarakteren. Dette er hentet fra fylkesatlas.no.

Området består av kystfjellplatåer på hver side av Mannseidet. Kjøde klassifiseres som en fjorddal, mens Moldefjorden er en små-fjord og storsund. Rimstaddalen er en kystfjelldal.

STEDER/AKTUELL UTVIKLING

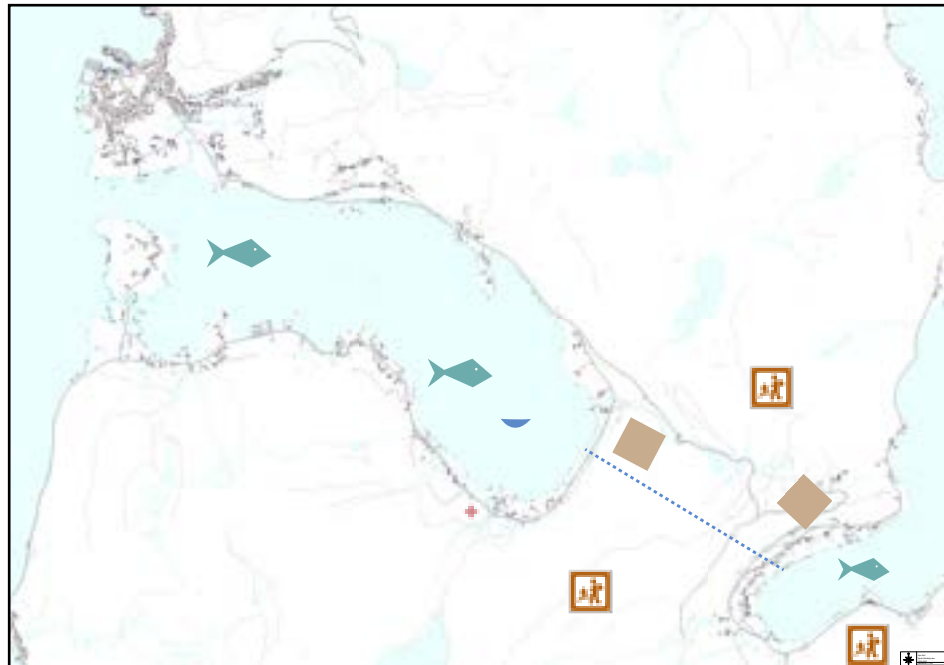

Kartet viser området med planlagt utvikling. I Selje sentrum planlegges det for eksempel et nytt hotell og detaljregulering av sentrum.

I forbindelse med tunnelutbyggingen vil det måtte gjennomføres større endringer og tilpassninger ved tunnelmunningene noe som vil få store konsekvenser for både fastboende og hyttefolk i Moldefjorden og Kjøde. Men i dialog med Kystverket vil det også være mulig å få til endringer som er positive for stedene.

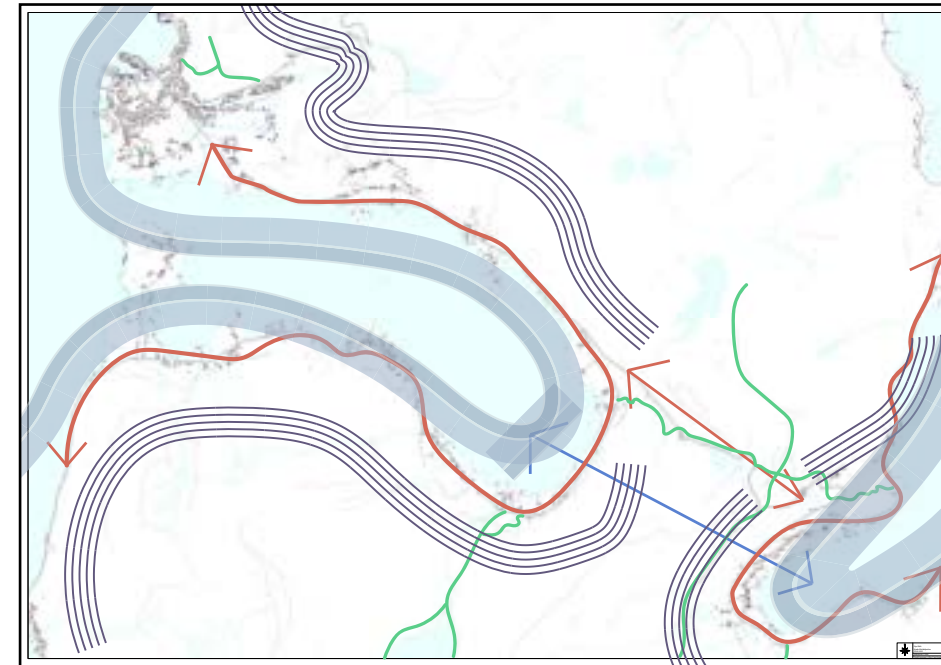
| ANALYSE

EKSISTERENDE KVALITETER FRILUFTSLIV

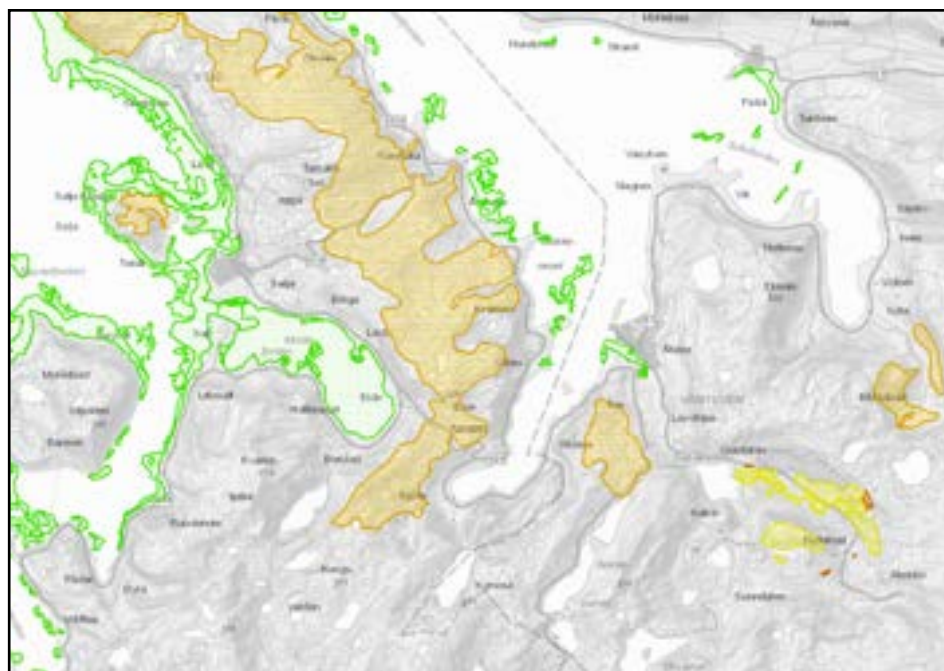
Analysekartet viser hvilke kvaliteter for friluftsliv prosjektområde allerede innehar. Fjorden byr på fiske og båtliv. Fjellet har historiske ferdselsårer, utkikkspunkt og oppmerkede stier.

BARRIERER

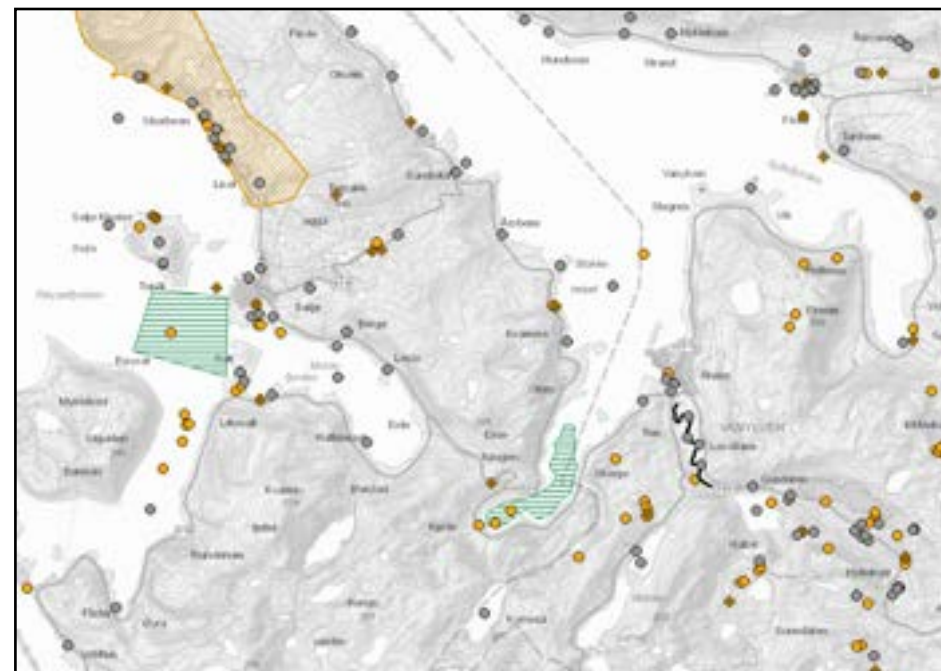
Landskapet i prosjektområdet er preget av to barrierer fjell og sjø. Fjellsidene er bratte, med flere rasutsatte skråninger og utilgjengelig terreng. Sjøen er normalt sett en barriere, med mindre man har en båt e.l. Bosetting og ferdsel går hovedsaklig i den smale sonen mellom disse to barrierende. Koblingspunkt går over Mannseidet og Sandvikseidet og turstien forbi Berstad.

NATURTYPER

Kart hentet fra Naturbase og viser utvalgte naturtyper. På fjellet er det et stort, treløst felt med kystlynghei, som anses å være viktig i nasjonal sammenheng. Inne i Moldefjorden er det sterke tidevannsstrømmer. Og i Kjøde og utenfor Salt er det registrert gyteområder.

UTVALGTE ARTER OG RØDELISTE

Kartet fra Naturbase viser betydningsfulle artsfunn i prosjektområdet, bla flere kystfugler som storspove, ærfugl, i tillegg til andre rødlista arter som ask, pinnsvin og strand- og sjøplanter.

| RESPONS FRA WORKSHOP

Nordplan gjennomførte workshop i Selje i november 2021 i samarbeid med kommunen. Målet var å få frem lokalbefolkningens bekymringer og ønsker rundt utviklingen av Skipstunnelens nærområder. Workshopen var åpen for alle og de med adresse i nærheten av tunnelen fikk direkte invitasjon. Det var godt oppmøte med over 50 personer fra Kjøde, Selje og Moldefjorden.

Målet var at folk skulle føle at de fikk en arena til å dele uro og fremtidshåp. De satt gruppevis og fikk utdelt ark med spørsmål delt inn i temanene bolyst, arbeidslyst og reiselyst. Under oppsummerer vi responsen:

Gruppenavn:
Sylje sentrum

RINGVIRKNINGAR
av Skipstunnelen

WORKSHOP - SKIPSTUNNELN OG NÆROMRÅDENE - MULIGHETSSTUDIE | JULI 2022 | NORDPLAN FOR STAD KOMMUNE

- BEKRYMNINGAR**
- *Når det kommer til...*
 - *Sky og bane, fra et av møtte, Sprenging (om i en fjell)*
 - *Sky*
 - *Kra i ringen gjør det i naturen*
 - *Kra sket, god luft i naturen (ulike økosystemer)*
 - *Sprenging: hvordan påvirker det miljøet i Moldefjorden?*
 - *Forurensningsproblemet*
 - *Hvordan påvirker det miljøet, med også...*
 - *Miljø? Hvor mye? På hva?*
 - *Mer sket? - Forurensning i forbindelse med trafikk*
 - *Et Sylje, ikke for dette?*
 - *(Vandring, sykkel, og påstapen robust net)*
 - *For alle gjengir (og god miljø)*
 - *NB! At prosessene er mer åpen involvering av grunnlegger og spesielt berørte.*
- HÅP/ØNSKJER:**
- *Utvikling på flere områder / At området skal blomstre*
 - *Varierte utvalgsplaner*
 - *Vang utvikling → At utviklingen fortsetter å*
 - *leve opp til at nasjonalplanen skal*
 - *Mer rettferdig for de mange trafikantene*
 - *Better infrastruktur og bedre osv*
 - *NB! Oppe og transparente prosesser med god involvering av grunnlegger og spesielt berørte*
 - *At utviklingen gjør det mer idrettslig, historisk*
 - *Ung og eldre, til og med de som er i arbeid*

| WORKSHOP

BEKYMNINGER

Av bekymringer var det mange som tenkte på direkte konsekvenser av arbeidet med tunnelen, som støy, ulike typer forurensning og mye anleggstrafikk.

Mange var også urolige for den økte trafikken til, fra og i området, både til lands og på sjøen. Særlig var riksvei 620 mellom Kjøde og Sandvik et tema. Veiomlegging og anleggstrafikk og eventuell ventetid vil kunne gi utfordringer.

Noen få klare røster satte fokus på miljøpåvirkningen. Hvilken effekt vil for eksempel tunnelutbyggingen ha på naturen og hva har den å si for dyre- og fuglebestanden? De stilte spørsmål ved om det er gjort vurderinger på konsekvensene for livet i sjøen, fiskebestanden, vannkvaliteten og nedbygging av strandsona.

I forhold til tema bolyst var det noen som var redde for om skipstunnelen ville ha negativ effekt på utvikling og tilflytting og heller være en belastning. I Moldefjorden sa noen ifra om at de ikke ønsker at området blir ødelagt av næringsområder, så bruken av fjorden til rekreasjon og fiske ville kunne forbli den samme i fremtiden. Særlig i Kjøde var det bekymringer rundt opprydding etter tunnelarbeidet er ferdig, endringer i stedsidentitet og generell trivsel når tunnelen kommer tett på mange beboere. Flere uttrykte at de blir for lite hørt i prosessen og at belastningen blir stor.

I forhold til arbeidslyst og næringslivet stilte noen spørsmål om planarbeidet gikk for sakte og at vrangvilje fra statsforvalter ville skape problemer. Andre var bekymra for at man ikke tenkte stort nok, at det ble satt av for lite areal til næring og at man ikke fikk benytta tunnelmassen så den bare ble dumpa i fjorden. Et tema var om nærområdene var nok forberedt på den økte aktiviteten med infrastruktur, beredskap, overnattingssteder og butikker, samarbeid lokalt, rasfare, plass til anleggsarbeidere. Andre var også urolige for den økte trafikken.

HÅP OG ØNSKER

Generelt uttrykte folk håp om positive ringvirkninger og utvilking i området, med videre blomstring også etter at tunnelen er ferdig.

I tillegg ønsket mange at tunnelen skulle bidra til å forbedre mange ting, særlig gang og sykkelveier, infrastruktur og veinett, men også gatelys, nye tunneler for bil, reisemuligheter, og bedre offentlige tilbud og aktiviteter.

Mange var opptatt av næringslivet og håpet det kunne bli nyetableringer og flere, varierte arbeidsplasser.

Flere ønsket mer reiseliv og turisme, med et fint rekreasjonsområde ved tunnelen, serveringssted, utkikkspunkt over Mannseidet, småbåthavner og gjestehavn i Selje.

Andre påpekte at det var viktig å ivareta beboere, ikke bare fokusere på turister og besøkende

De håpet at steinmassen ville brukes på en samfunnsnyttig måte og at byggerprosjekt og omgivelser og massedeponi ville få estetisk gode løsninger. Folk ønsket at arbeidet med tunnelen skal utføres på en miljømessig forsvarlig måte med lavt CO₂-utslipp og at det kunne filmes med webkamera.

UTFORDRINGER

BOLYST

- Nesten alle skrev opp dårlig veinett/infrastruktur som en utfordring for bolyst
- Manglende servicetilbud var det flere som lista opp
- Tilbud forsvinner eller mangler innen offentlige tjenester, kultur, og uteliv
- Mangler svømmebasseng, flerbrukshall og fritidsaktiviteter
- Det er få tilbud til barnefamilier og lite tilrettelagt uteareal. Få boliger og tomter til salgs, lite utvalg
- Få butikker og få sosiale møteplasser, særlig for barn/unge i et lite lokalmiljø
- Dårlig tilrettelagte gang- og sykkelstier for myke trafikanter
- Lukkede prosesser så innbyggere føler seg forbigått
- Kommunaadministrasjonen flyttet til Nordfjordeid.
- Sårbar beredskap

BESØKSLYST

- Dårlig veinett/infrastruktur av mange.
- Høy slitasje på reisemål nevnte flere
- Lite aktivitetstilbud til all slags vær
- Flere andre mangler ble også listet opp og mange var like som under bolyst. Dårlig servicetilbud, dårlige kulturtilbud og lite opplevelsesbaserte aktivitetstilbud, få tilbud til barn, lite utvalg i overnattingsmuligheter

ARBIEDSLYST

- Dårlig internett og mobildekning
- Dårlig veinett
- Få arbeidsplasser og lite attraktive jobbmuligheter
- Umoderne jobbmuligheter
- Manglende arenaer/muligheter for kontorfellesskap om andre løsninger som åpner opp for arbeidsplasser.
- Begrenset sosialt miljø gjør at mange unge velger å ikke bosette seg på bygda.

KVALITETER

BOLYST

- Arbeidsplasser
- Nærhet til natur, havet, vakre omgivelser og uberørt natur
- Tilrettelagte turstier og mulighet for friluftsliv på sjøen og på land
- I tillegg skrev noen opp stolt historie som ivaretas, trygt, fritt og åpnet, godt lokalmiljø og hyggelige naboer
- Varierte botilbud, godt utvalg av tomter
- Gode tilbud innen offentlige tjenester som barnehage og skole, helsetjenester og ambulandedekning
- I tillegg varierte kulturtilbud og fritidsaktiviteter, utvalg av butikker og næring, infrastruktur og service.

BESØKSLYST

Under tema reiselyst i dag kom det frem flere sider ved området som tiltrakk besøkende, men også noen idéer og ønsker for fremtiden (selv om det ikke egentlig hører til under dette punktet).

- Elektriske båter og elsykler til utleie er idéer for fremtiden. Gjestehavn trekker besøkende i dag.
- Sertifikat/diplom "reist gjennom verdens eneste skipstunnel" er en idé.
- Av eksisterende reisemål nevnes Selja kloster, Vestkapp og Seljesanden. Aktiviteter som finnes i dag er fjellturer, surfing, kajakpadling og annen opplevelsesbasert turisme.
- Vakker natur, strender og ekstremvær, historie øker reiselysten til stedene rundt tunnelen.
- Servicetilbud og varierte overnattingsmuligheter er viktig for reiselysten til området. I tillegg til god stedsutvikling med merkevarebygging og markedsføring av området som reisemål.

ARBIEDSLYST

Varierte og attraktive jobb-/karrieremuligheter er viktige faktorer for arbeidslyst i dag. Det samme er gode kollegaer og arbeidsmiljø. Kontorfellesskap har åpnet opp muligheter for nye arbeidsplasser. Fremtidsrettede jobber med digitale løsninger, fjernarbeidsplasser, fokus på bærekraft/miljø gode muligheter for grundere og oppstartsbedrifter. Gode veier og infrastruktur påvirker arbeidslyst. Fiskeri og marine næringer er viktig i området. Det samme er turisme.

| WORKSHOP

ANALYSE I ET STØRRE PERSPEKTIV

LOKALT

Skipstunnelen vil lokalt kunne skape flere arbeidsplasser, mer tilflytting og økt aktivitet. Kapitalinnsprøyting og mulighet for nye næringer. Næringsareal kan skapes med tunnelmasse. Endringer i varetransport, fiske og havbruk. Økt aktivitet med positiv vekst i bygda, forbedringer i kommunikasjon og service. Spektakulært, reiseliv og turisme, oppmerksomhet. Tunnelen vil sette kommunen på kartet. Forurensning, støy og klimautslipp, i tillegg til naturinngrep og nedbygging av natur er negative konsekvenser.

REGIONALT

Skipstunnelen vil binde regionen sammen og gir en bedre kystforbindelse, og den muliggjør hurtigbåt Bergen - Ålesund. Frakt blir mer effektiv og arbeidsmarkedet kan bli større, særlig med hurtigbåt Bergen - Ålesund og annen samferdsel. Bedre kystforbindelse og tryggere ferdsel rundt Stad. Skipstunnelen vil binde regionen sammen og skape nærmere relasjoner nordover.

NASJONALT

Skipstunnelen vil ha en effekt på turisme og reiseliv nasjonalt og bidra til å gi økt oppmerksomhet til regionen samtidig som en er et reisemål i seg selv. I tillegg vil den flytte godstrafikken fra land til hav og dermed gi mindre tungtrafikk.

INTERNASJONALT

Det vil gi internasjonal oppmerksomhet, trekke utenlandske turister og reiseliv, skape interesse og PR for Norge. Oppmerksomhet som setter kommunen på kartet. Reiseliv og et pilotprosjekt med PR for Norge og ny tunnelkompetanse.

Gruppenavn: Vennar av Heldefjorden

ANALYSE
Skipstunnelen i et større perspektiv

LOKALT	REGIONALT	NASJONALT	INTERNASJONALT
+ tilflytting + positiv vekst i bygda + Spektakulært + løpse død togden Stad + klimautslipp + nedbygging av natur + car i naturen	+ Nærare relasjoner ~~til~~ nordover + infrastruktur til sjø + flere muligheter + Aktivitetsboost	+ Transport på land til sjø + miljømessig gunstig + knyttet perspektiv mhp. veg/tungtrafikk + Tryggleik på sjøen + andre pers på natur	+ PR for Norge + internasjonale fraktkøter og turistbater kan se i sikte + Går foran + terrormål

WORKSHOP - SKIPSTUNNELN OG NÆROMRÅDENE - MULIGHETSSTUDIE | NOVEMBER 2021 | NORDPLAN FOR STAD KOMMUNE

| WORKSHOP

SCENARIOER

For å få en forståelse av hva lokalbefolkningen rundt skipstunnelen ønsker ba vi dem svare på tre ulike scenarioer for hvordan de ønsket at utviklingen rundt skipstinnelen skulle være 5, 25 og 50 år frem i tid.

I det nøysomme scenarioet skulle de se for seg en forsiktig utvikling av området. I det ekstravagante scenarioet skulle de slå på stortromma og ønske seg alt de kunne tenke seg. I tillegg så var det et scenario midt i mellom disse to.

NØYSOMT

5 ÅR

Positiv utvikling i området med levende bygder og sentrum. Negativ trend i folketall er stoppet. Hotellet ved Seljesanden påbegynt eller ferdig. Tunnelen er godt igang eller ferdig, samme med svømmebasseng. Ren fjord til fiske og bading. Småbåter får bruke tunnelen. Områdene rundt tunnelen er ferdigstilt og har blitt vakkert. Bedre infrastruktur og vei Kjøde Sandvik. Økt turisme og flere tilbud.

25 ÅR

Tunnelen er fortsatt i drift og har blitt en godt innarbeidet ferdselsåre, som fortsatt er en turistattraksjon. Transport går mer over sjø enn på land. Veiene i området er forbedret, men likevel går det mer transport til sjøs enn på vei.

50 ÅR

En godt kjent og mye brukt tunnel som svarte på forventningene. Nullutslipp og nye båttyper som gir mer miljøvennlig transport. Levedyktige bygder i hele Stad som har beholdt viktige tjenestetilbud og funksjoner. Barnefamilier og eldre blir godt tatt vare på. Masseturisme er unngått og den unike naturen tatt vare på. Håper at vi ikke blir bebreidet for det vi gjorde for 50 år siden.

MIDT I MELLOM

5 ÅR

Positiv utvikling i området innen bolyst, reiselyst og arbeidslyst. Tunnelåpningene er et smykke og svært tiltalende. Utbedrede veier hvor alle har gul midtstripe. Gang- og sykkelvei i hele Moldefjorden. Fritidsboliger, gjestehavn og ny småbåthavn. Nytt hotell og svømmehall. Flere butikker og tilbud i Selje sentrum. Arbeid med oppgradering av Selje sentrum inkl. bedre parkeringsforhol og nye gang- og sykkelveier i hele sentrum. Fremtidsrettet og funksjonell fiskerihavn i kombinasjon med flerbrukskai. Utvikling av industri i Lestovika og ved Pelagia. Økende folketall med en sunnere alderssammensetning.

25 ÅR

Selje er et attraktivt sted å bo med offentlige bygg og institusjoner og veier er vedlikeholdt. Et livskraftig samfunn med 2500 innbyggere og Selje er et attraktivt sted å bo. Et tilrettelagt og variert friluftsliv som folk vil oppleve. Selje og omegn er kjent for å ivareta natur. Turisme og oppvarmet sjøbad ved tunnelmunningen. God bruk av tunnelen ellers.

50 ÅR

Barna våre er fornøyde og deres barn vil være her. Alle er vel forlikt.

EKSTRAVAGANT

5 ÅR

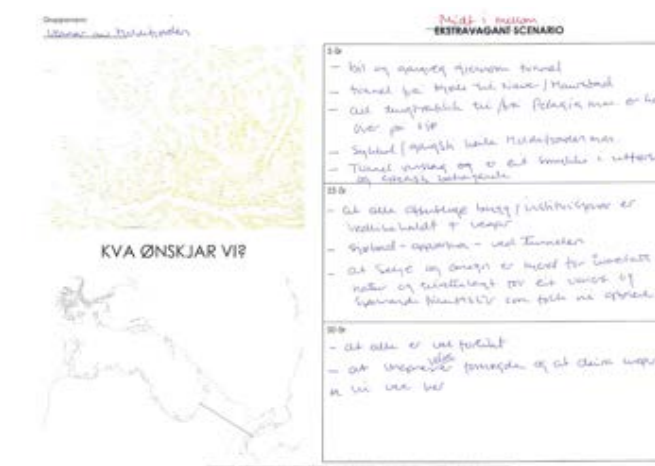
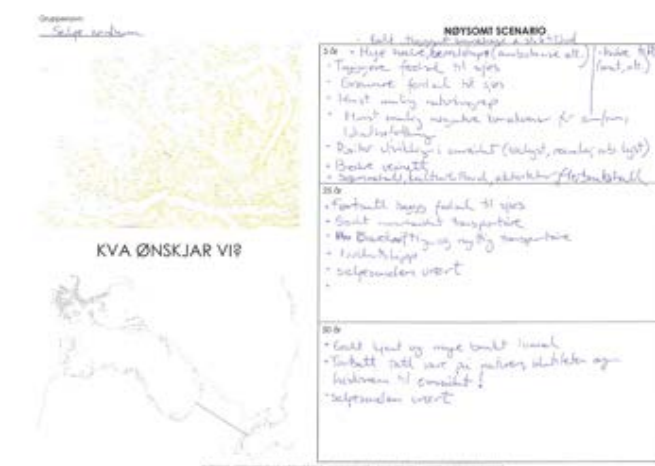
Ringvirkningene har gitt området et kjempeløft. Storlått åpning av tunnelen med vikingskip og internasjonal mediedekning. Massiv turisttilstrømning og tilflytting, med nye tilbud og mange nye arbeidsplasser. Biltunnel (ved siden av skipstunnel). Bilvei fra Kjøde til Bryggja. Båtplasser og gjestehavn. Hotell med helårsdrift. Elsykkelutleie ved Mannseidet. Elbåtutleie. Det er skapt 100 nye arbeidsplasser i ytre del av kommunen. Det er rikelig tilgang på boligtomter, gjennomgangsboliger og næringsareal. "Vi ønsker ikke et ekstravagant secnario. Det er ikke bærekraftig for lokalsamfunnet, naturen eller miljøet," svarer en av gruppene.

25 ÅR

Ringvirkningene har skapt 100 nye arbeidsplasser og 15 000 innbyggere i kommunen. Turister strømmer til for å se veggmaleriene inni tunnelen som er utført av store kunstnere. Bilvei ved siden av tunnelen er bygd. Veletablert og bærekraftig turisme. Variert og aktivt næringsliv. Ventekaiområdet utvides. Gang- og sykkelvei i hele kommunen.

50 ÅR

Tunnelen er for liten og må utvides.

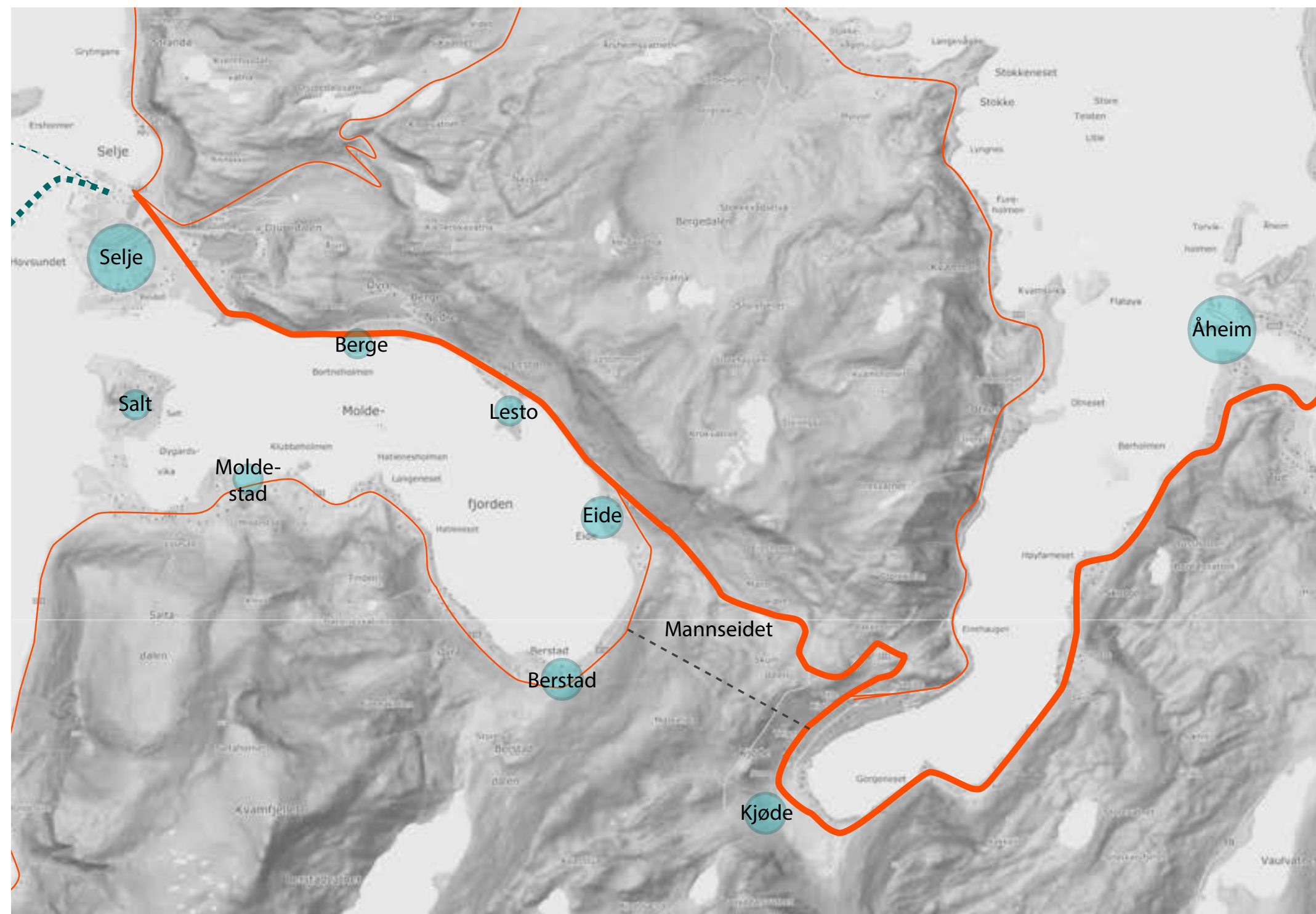

| PROSJEKTOMRÅDE

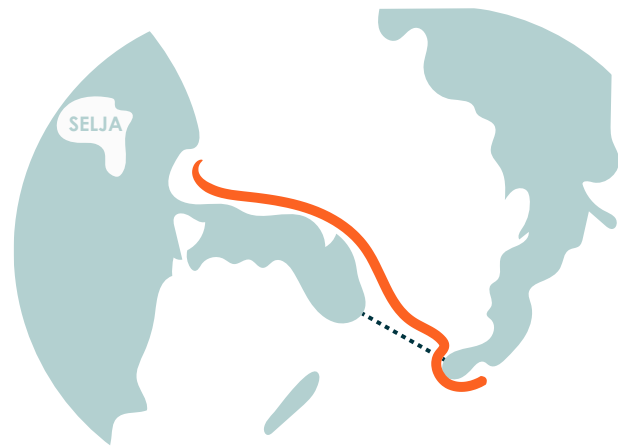
DAGENS SITUASJON

Kartet viser området slik det er i dag. Vi har valgt å avgrense prosjektområde til disse to fjordene, Moldefjorden og Kjødepollen, da de blir direkte berørt og knyttet til tunnelen og anelgget rundt. Bilvei går gjennom området, fra Åheim, til Kjøde og over Mannseidet, gjennom Moldefjorden til Selje. Rutebåt går i dag sør fra Bergen til Selje og tilbake, men ikke videre nordover.

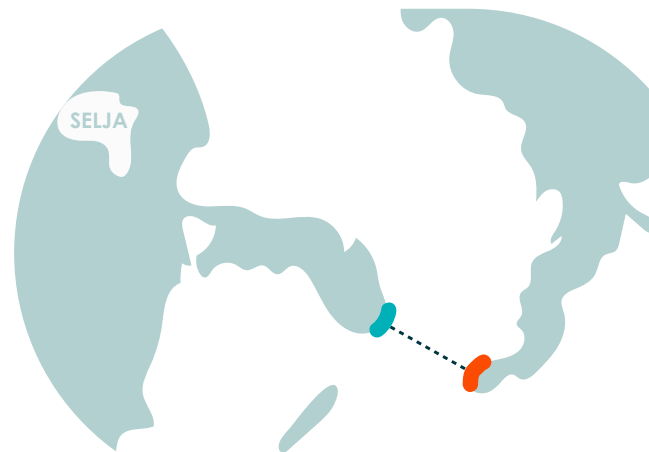
Selje er det største tettstedet. Åheim ligger litt mer perifert, men er også et relevant tettsted for skipstunnelen. Kjøde er en bygd med omlag 50 innbyggere. Ellers er det mindre steder som Salt, Berstad, Lesto og Berge.

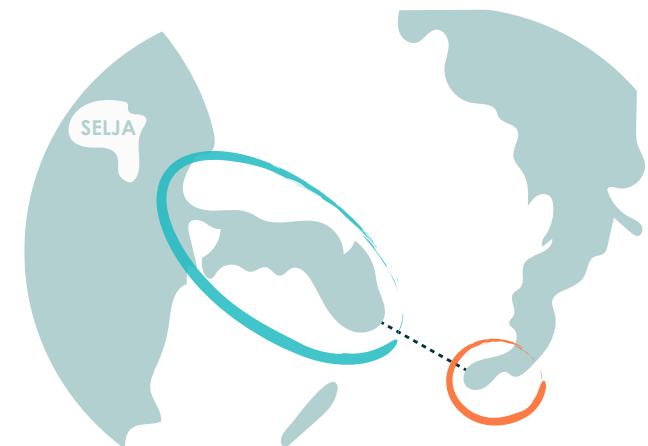
KONSEPT

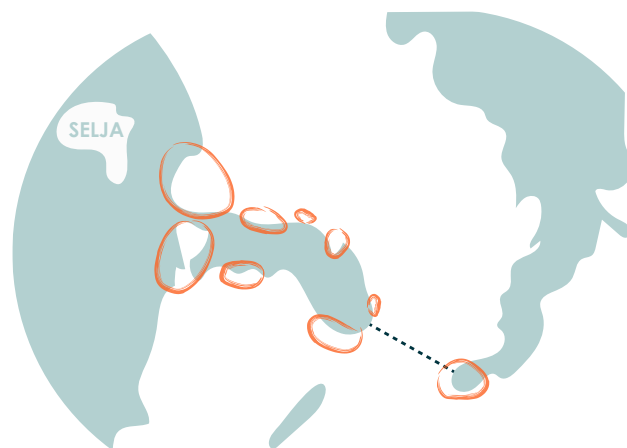
FORSTERKE ASKEN
MOBILITET
KJØDE - SELJE

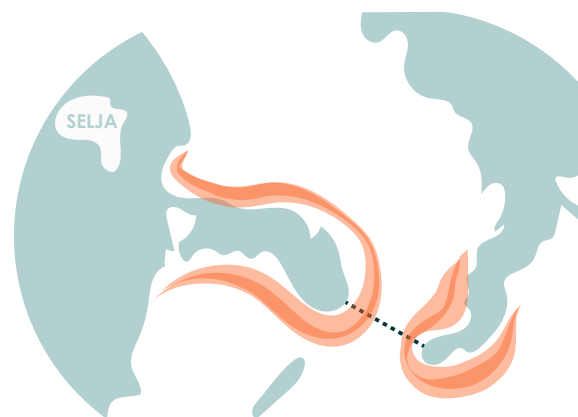
TUNNEL-
MUNNINGENE
REISELIVSIKON

IDENTITET
KJØDE OG
MOLDEFJORDEN

DELOMRÅDER
I UTVIKLING

EKSISTERENDE KVALITET:
FJORDLANDSKAPET
TIL FRILUFTSLIV

STEG PÅ RUTA
HISTORISK KYSTSTI

| EKSISTERENDE KVALITET: FJORDLANDSKAPET

IDEER FRA "PERLER PÅ EN SNOR",
et mulighetsstudie av Sandvika:

• Å **VÆRE PÅ VANNET** (BÅTKINO, PADLE,
SEILE, SKITUR PÅ VANNET, ISHOCKEY
MED GJENGEN OSV)

• Å **VÆRE I VANNET** (BADEBRYGGENE,
KUNSTPROSJEKTET, DYKKING)

• Å **TA PÅ VANNET** (I VÅTMARKEN, PÅ
STRANDEN, SKRÅBRYGGA PÅ FJORD-
TORGET OSV)

• Å **SE PÅ VANNET** (BRYGGENE PÅ FJORD-
TORGET, FRA VARMEN I BADSTUA,
UTSIKT FRA GAPAHUKHYTTENE ELLER
UTSIKTSTÅRNET OSV)

• Å **SANSE** VANNET (HØRE LYDEN AV
BØLGER I SOMMERNATTEN, KJENNE
BØLGENE SOM SLÅR MOT BRYGGA,
FØLE VANNSPRUTEN MOT ANSIKTET
NÅR NOEN HOPPER FRA PIREN)

• Å **VÆRE VED** VANNET (KONSERTOP-
PLEVELSER PÅ FLYTESCENENE, KAF-
FEKOPP PÅ BRYGGA, SØNDAGSTUR PÅ
KALVØYA, TELTTUR ELLER KLATRETUR
PÅ SJØHOLMEN, JOGGETUR PÅ HØVIK
BRYGGE, KUNSTTUR TIL HENNIE ØNSTAD
KUNSTSENTER OSV)

SAMSKAPING

Tilrettelegge for at andre aktører enn kom-
munen kan komme inn og skape mulighe-
ter eller utvikle nye ideer.

OPPLEVELSESBARSERT

Det bør være et mål å skape eller legge
til rette for opplevelser knytta til sjøen og
fjellet, uten at det er for ressurskrevende å
hverken anlegge eller drifte. Det er svært
viktig å bevare den kvaliteten som fjord-
landskapet i dag!

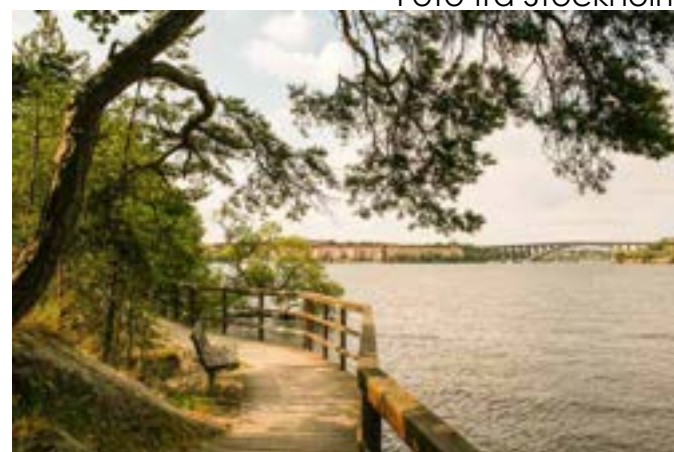
IDEER:

- Fjorden som lærer for land art
- Årlig kulturbegivenhet ved fjorden eks
konsert, utstilling,
- Løp og sportsarrangementer
- Utsiktsplasser utover fjorden, havet, mot
skipstunnelåpningene

HVERDAGSOPPLEVELSER LANGS FJORDEN

Foto fra Stockholm

KULTUROPPLEVELSER VED FJORDEN

Kunstinstallasjon i Utne, Hardanger

Fjordkonsert

OPPLEVELSER I FJORDEN

dykking.no

Badebrygge

loenskiift.no
RIB-tur og kaiakpadling

Hengekøye- eller
rasteplass

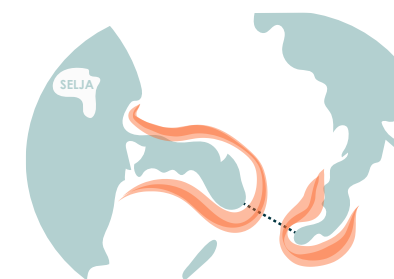
FRILUFTSLIV LANGS FJORDEN

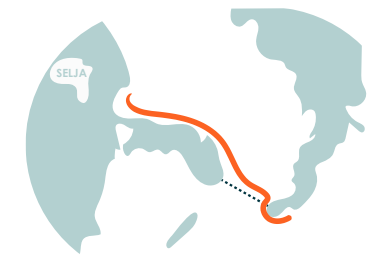
Moderne gapahuk i Dalen, Telemark

Teltplass

| FORSTERKET AKSE SELJE - KJØDE

KYSTGANGVEI

Kommunen bør sørge for at det er gode forbindelser med både båt og bil, til fots og med sykkel.

Vegetasjonsrydding og gangvei er viktige tiltak.

GJENGROING

Skipstunellen forsterker forbindelsen mellom Selje og Kjøde. Bilveien preges av gjengroing, både av sitkagran oppover fjellsidene og med tett vegetasjon som skjuler fjorden. Dette kan videreutvikles som en akse, ikke bare for bil og båt, men også syklist og turgåere. Når man kjører bil ser man mest vegetasjon, men det bør gjøres tiltak mot spredningen av sitkagran langs ruta og hogges slik at man hvertfall får utsikt i visse strekninger.

MYKE TRAFIKANTER

Gang- og sykkelvei bør være premissgivende i utviklingen av nærområdet rundt tunnelmunningene og vil være gunstig for særlig bolyst og reiselyst. I tillegg er det gunstig for arbeidslyst, hvor man kan se for seg at folk kan ta elsykkel til jobben.

VEIEN OVER MANNSEIDET

Det trengs forbedringer for å bedre fremkommeligheten over Mannseide, og er dette en god anledning til å gjøre det, gjerne før eller tidlig i anleggsfasen til tunnelen. Masser fra tunnelen kan benyttes til utbedringene. Dette vil legge bedre tilrette for økt trafikk og være viktig for turistbusser som frakter folk hit.

*"Hvis vi kunne bruke masse til noe, hva ville vi gjort?"
- Gangvei!*

SNU UTFORDRINGER TIL MULIGHETER

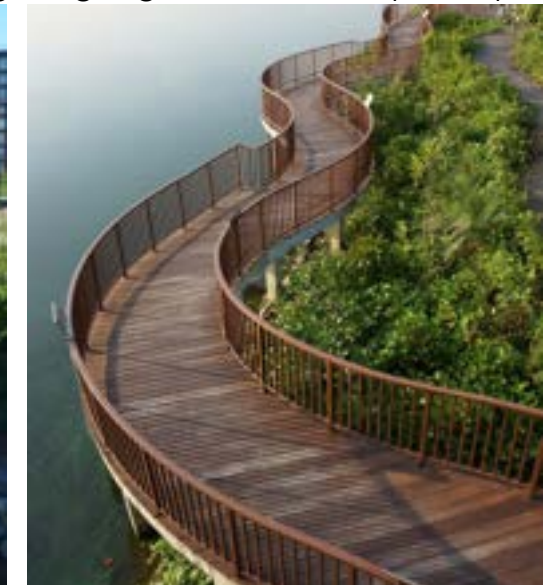
Flyfoto under viser utkanten av Selje sentrum med bilveien inn i Moldefjorden. Fylling i sjøkanten må mest sannsynlig inn her for å etablere gangvei forbi dette bratte partiet, men det kan brukes til å skape unike kontaktpunkt mot fjorden.

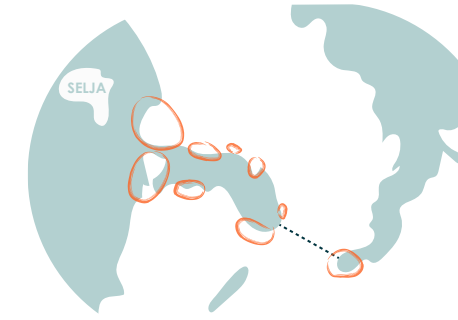
Gangvei over fjøreisteiner

Eksempel på gangvei langs fylling En gangvei som svever på stolper

| DELOMRÅDER:

LESTO

Lesto ligger inne i kommunedelplanen som bevaringsområde med hensyn til kulturminne. Stedet er idyllisk med gammel bebyggelse og små sjarker og andre båter inne i bukta. Her får man tilgang til strandsona og landskapet er holdt bra i hevd. Her er det mulig med enkle grep å legge tilrette for mer friluftsliv med benker og annen infrastruktur, mens man spiller på lag med de som holder til der.

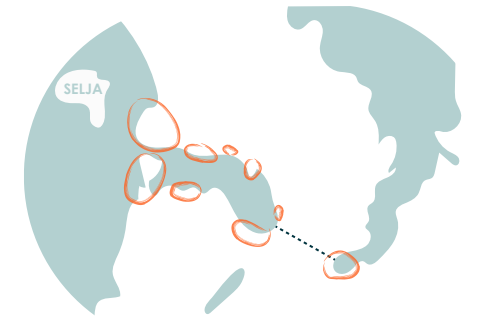

BERSTAD

Private initiativ ønsker å legge tilrette for utvikling og boligtomter med lekeplass. De foreslo å bruke steinmasser fra tunnelen til å anlegge brygge og naustrekke med rekreasjonsområde langs sjøen. Dette vil kunne være attraktive boligtomter som tilbyr andre kvaliteter enn andre boligtomter i Selje sentrum.

| DELOMRÅDER:

Pelagia

Som arealfaglig prinsipp bør næringsareal samles og ikke spres. Dermed vil det være bedre å utvide eksisterende industriområde ved Pelagia enn å lage flere mindre næringsareal. Det tillater sambruk av funksjoner som kaianlegg og landtransport etc. Fyllingen kan tilpasses bukta slik at den får en naturlig linje mot sjøen istedenfor en tydelig kantsig form.

Salt

I åpningen av Moldefjorden ligger Salt med havet rett ut og har en særegen, værhard karakter. Dette kan være et fint målpunkt for elsykkelturer fra Selje.

| DE TO TUNNELMUNNINGENE

POTENSIALE SOM REISELIVSIKON OG TURISTMAGNET

Her må det gjøres et aktivt valg - ønsker man å tiltrekke folk og by på unike opplevelser? Eller ønsker man å lage et enkelt anlegg med bare parkering og en benk?

VED TUNNELÅPNINGEN:

- Infrastruktur som offentlige toalett, parkeringsplasser, søppelkasser og benker.
- Sklier og klatreterreng for barna.
- Spannende, spektakulært anlegg

UNIKT!

Her er det mulighet til å involvere eller invitere investorer og andre initiativtakere til å lage et unikt prosjekt knytta til tunnelen. Merkearebygging kan gjøre skipstunnelen til et reiselivssikon.

TUNNELÅPNINGEN I MOLDEFJORDEN

Som bildene fra dagens situasjon viser har området innerst i Moldefjorden rette strekninger og en mer åpen karakter enn Kjødepollen. Her er det mer plass og muligheter til å skape uteområder for besøkende til tunnelen.

Flyfoto der tunneåpningen kommer ved Eide

Klatreterreng for barn

PUBLIKUMSVENNLIG

Anlegget rundt tunnelene bør være inviterende og interessante, slik at folk har lyst til å stoppe og bruke tid der. Utformingen bør formidle at her er folk velkommen til å stoppe og bruke tid. Tydelig landskapsarkitektur ivaretar de besøkende. Ganglinjer og formgivningen leder folk videre rundt på stedet.

SPEKTAKULÆRT

Det bør være et anlegg som kan ta imot mange mennesker på samme tid, gi informasjon om tunnelen og byggeprosessen, i tillegg til å by på opplevelser.

| STEG PÅ VANDRERUTA: HISTORISK KYSTSTI

Nordfjord, Selje og Stad-området har mye historie å by på og en lokalbefolkning som gjerne løfter den frem. Dette kan presenteres på en sti som en tidslinje med stoppesteder langs Moldefjorden. Hvordan så det ut her under istiden? Hvordan var livet her i vikingetiden?

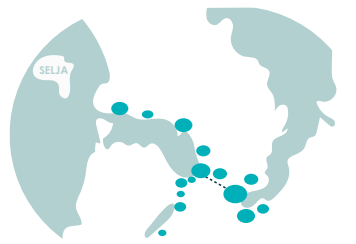

Historisk foto fra Selje

MÅL:

- Løfte frem områdets historie innover i Moldefjorden og Kjøde
- Synliggjøre kulturminner, kongevei, Sunnivaleia
- Lage tidsbilder som skildrer epoker
- Turisthytte for pilgrimer
- Anlegge tidssti for turister, til bruk i undervisning og for lokalbefolkningen ellers.

Sunnivaleia

Fremtidsbilde av tunnelen

Selja

| IDENTITET

Moldefjorden ligger i et bredere storsund og har slakere fjellsider og oppleves mer åpen. Fjorden ligger også nærmere Selje sentrum og blir dermed et mer naturlig nærområde å bruke for innbyggerne i Selje i det daglige. Friluftsliv og rolige opplevelser bør stå i fokus. Hva ville trekke folk hit på søndagstur?

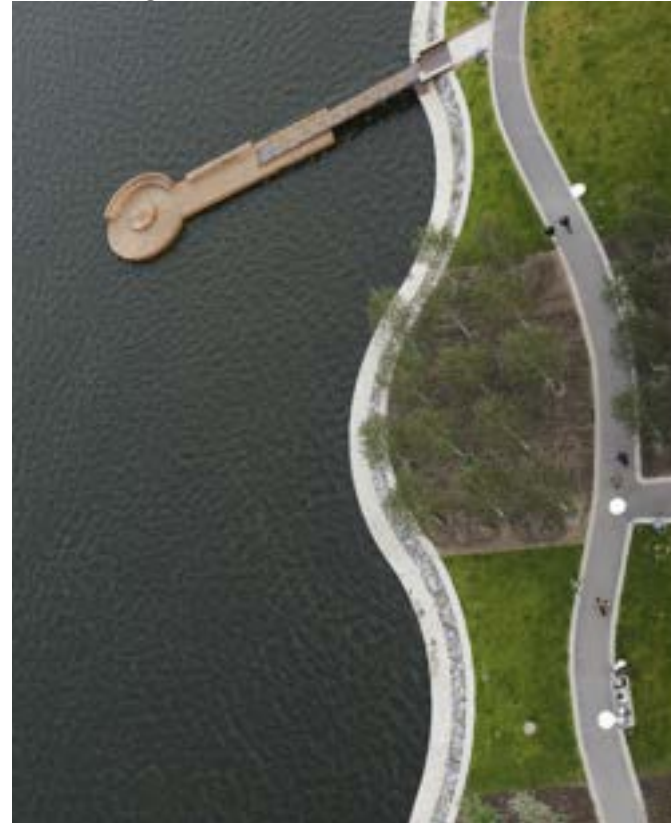
Viktigste grep

- Gang- og sykkelvei Selje-Berstad(Salt)
- Boligfelt
- Tilrettelegging for friluftsliv og fjordopplevelser
- Tilgang til strandsona
- Varierte stoppesteder langs fjorden
- Besøkssenter med vakkert anlegg rundt skipstunnelen
- Natursti

Universelt utformet utkikkspunkt

Tilrettelagt strandsona

Bål plass ved sjøen

INKLUDERENDE

Moldefjorden

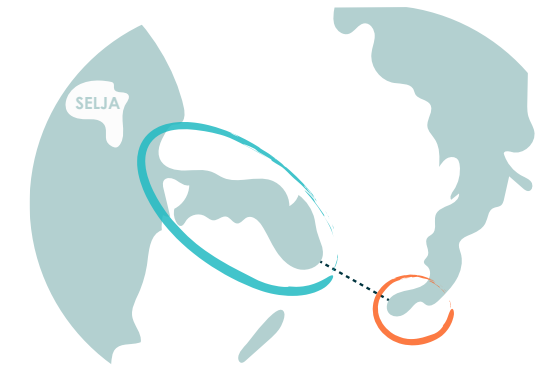
Utsikt fra tretopphytte

Spennende besøkssenter ved tunnelen

Sirkelformet hotell ved Svartisen, Nordland

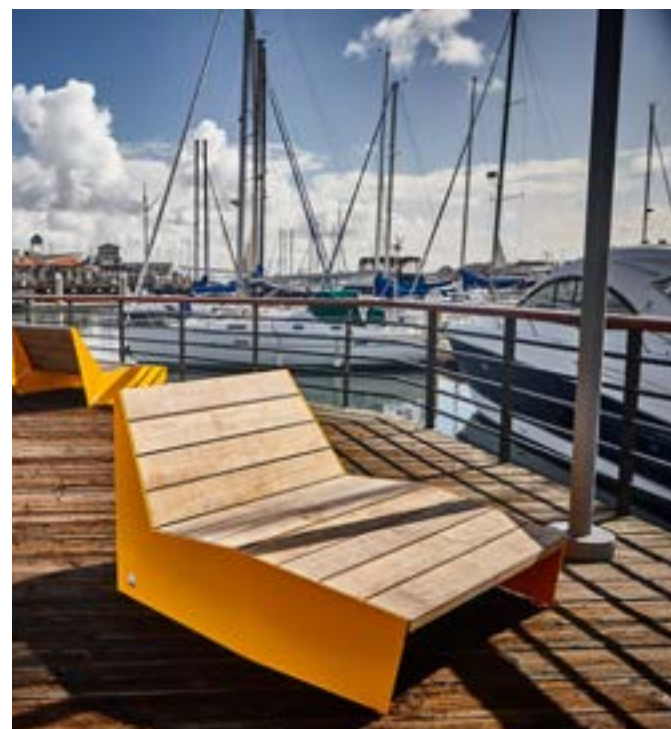
| IDENTITET

EKSTREME KJØDE

STRATEGI: PUNKTVIS, KONSEN-

Kjøde vil gå igjennom ekstreme forandringer når skipstunnelen kommer og nesten deler bygda i to. Folk må flytte fra hjemmene sine som ligger i veien for skipstunnelen og den gamle, lokale veien blir også oppdelt. Kjøde har i tillegg dramatisk topografi med bratte fjellsider i en trang fjordtarm. Dette bør man spille videre på i utviklingen av stedet. Kan man legge til rette for flere dramatiske opplevelser? Hvordan veie opp for utfordringene skipstunnelen gir for den lille bygda?

Tusentrinns-trappa er en tøff installasjon i fjellsiden som understeker det ekstreme landskapet i Kjøde. Hvilke andre ekstreme elementer, opplevelser og aktiviteter kan man tilby? Det må skapes flere muligheter for opphold, opplevelser og iscenesatte kvaliteter som ikke krever voldsomme eller dyre inngrep eller omfattende oppfølging i ettertid.

Ikonisk benk ved sjøen, Vestre.no

Stisykling

Manshausen, sjøhytte,
Steigen i Lofoten

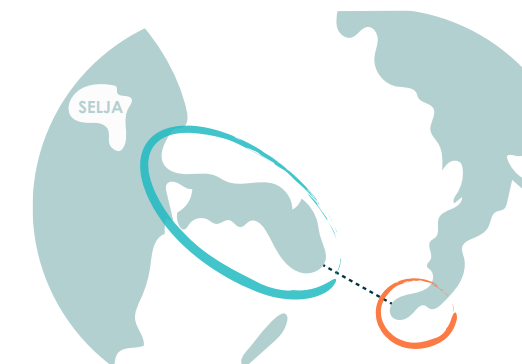
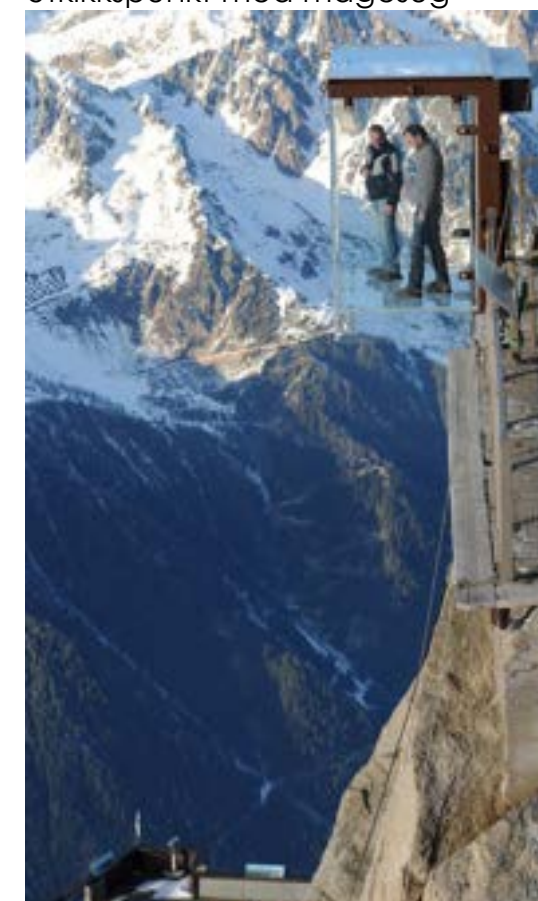
Undervannsrestaurant "Under", med Michelin-
stjerne ved Lindesnes, tegnet av Snøhetta.

Ideer i Kjøde:

- Stisykling ned fjellet
- Ekstreme utsikts-
punkt
- Fjordhesttur
- Stupetårn
- Pilkebod
- Isbadekai
- Klatring
- Fossefall
- Innfallsport for tur

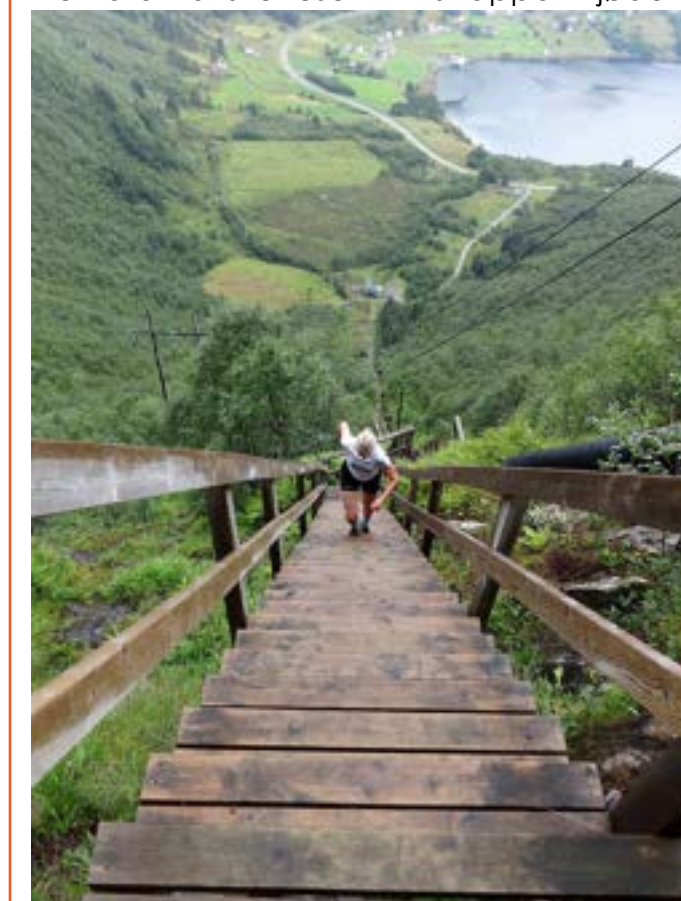
Utkikkspunkt med magesug

STRATEGI: PUNKTVIS, KONSENTRERT UTVIKLING

EKSISTERENDE

Den dramatiske tusentrinnstrappa i Kjøde

| IDENTITET

MØTE MED BYGDEFOLK

I forbindelse med mulighetsstudiet inviterte vi sentrale innbyggere i Kjøde til et eget møte, bla lederen for bygdelaget. Målet var å høre deres tanker rundt utviklingen som vil skje i forbindelse med skipstunnelen. Vi presenterte noen av våre tanker som vises på forrige side, og ville ha deres tilbakemeldinger og synspunkter.

UTFORDRINGER:

Hvilke utfordringer ser dere før, under og etter tunnelbyggingen?

- FØR: Fraflytting og forelding er et problem i dag. De som måtte flytte ut pga tunnelbyggingen blir ikke værende i bygda, de flytter vekk. Det er mangel på boligtomter.
- UNDER: For beboerne er mye usikkerhet rundt anleggsfasen. Blir vannet borte? Hvordan løses vanntilgang i byggefasen, infrastruktur ellers. Avsperrade veier og områder.
- ETTER: Det er planlagt bare en snuplass for busser og annen trafikk på veien mot tunnelen. Det bør være flere steder å stoppe og snu på østsiden av tunnelen. Sløsing med arealer i utviklingen av Kjøde er problematisk. Vern av LNF-områder binder mye areal. Nytt industriområde kommer, men det er behov for nye boligtomter.

firdatidend.no

sykkelen.no

Stupetårn, steel-master.no

Lang sklie ned bakkene i Kjøde

Helårsbading

EKSTREME KJØDE

BOLYST:

Hvordan kan Kjøde fortsatt være et attraktivt sted å bo etter at tunnelen er bygd?

- Flere attraktive boligtomter vil gjøre det mer aktuelt for folk å etablere seg i bygda. Innbyggerne trenger å føle at kommunen satser på Kjøde.
- Utviding av tusentrinnstrappa slik at den går helt opp på fjellet. Utkikkspunkt med mulighet for amgesug å toppen. Tilgjengeliggjøre og rydde turstier derfra og videre på fjellplatået som kobler seg på eksisterende turstier.

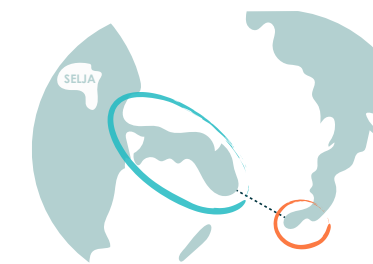
Hvordan kan skipstunnelen bidra til å gi bygda noe av det som mangler i dag?

- Kanskje en mindre mengde steinmasse kan brukes til å anlegge en kyststi innerst i Kjøde. Helst fra vestsiden av tunnelen og bort mot kaia og videre. Den kan ha noen fiskeplasser ved sjøkanten, benker underveis og infoskilt.

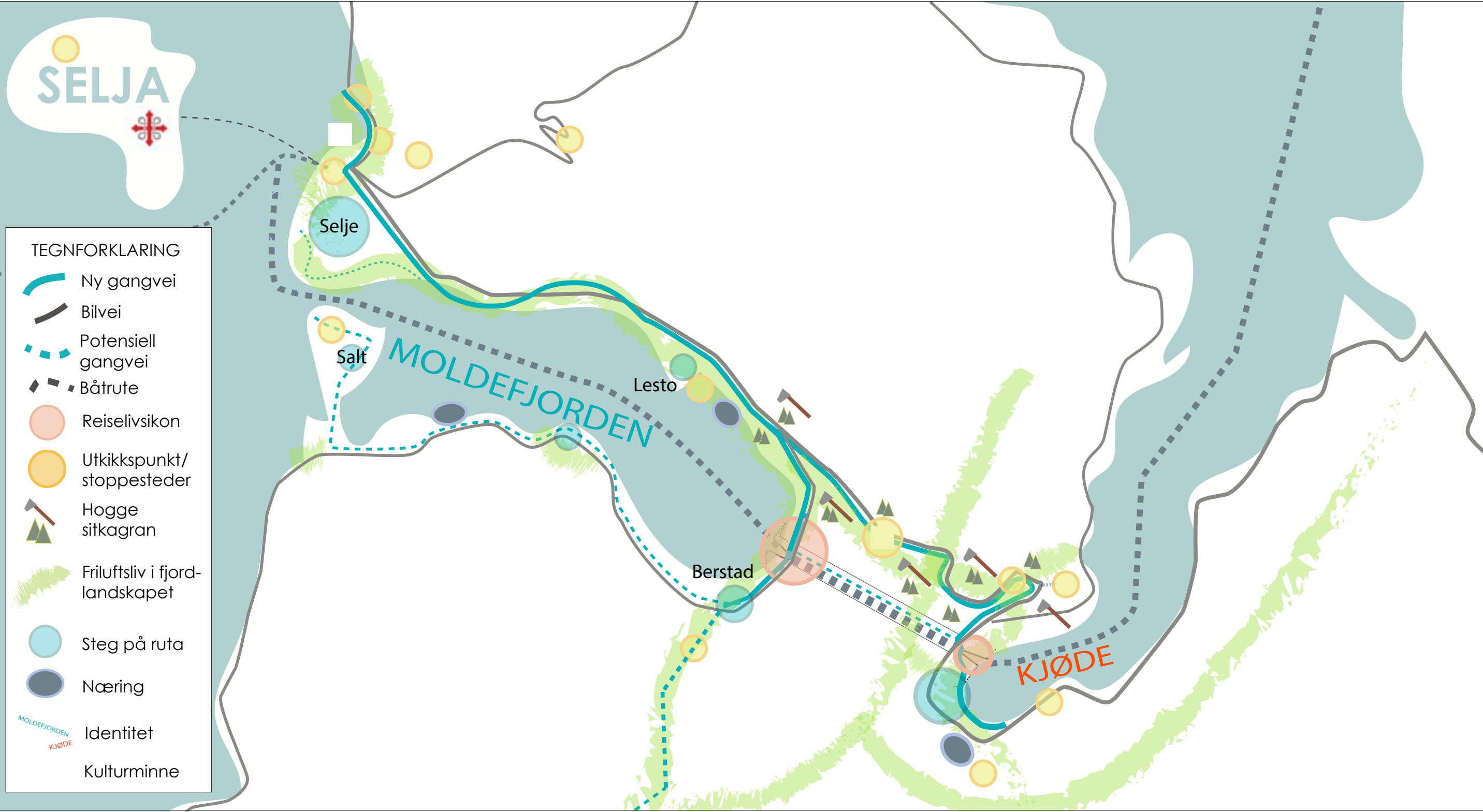
BEØKSLYST:

Hva kan skapes av attraksjoner i Kjøde som ikke er for dyrt og krevende?

- Tydeliggjøre og rydde gamle turveier og lage til stier for terrengsykling. Teggengsykling kan bruke en gammel rås ned fjellsiden.
- Utkikkspunkt fra andre siden av fjorden langs bilveien mot tunnelen, slik at du kan se tvers gjennom til Moldefjorden.
- Småbåthavn for fremtiden.
- Oppstillingsplass for bobiler i forbindelse med småbåthavna. Tenke sambruk av fasiliteter og flere ulike typer besøkende på samme sted. Stupetårn, mulighet for å bade, solbenker.
- Vannsportsenter kan by på andre sjøaktiviteter som kan være attraktivt for surfere. Kabelbanepark for vannski og wakeboard ville vært spennende for besøkende.

| MASTERPLAN

| SLUTTORD

Dette mulighetsstudiet har belyst potensiale i skipstunnel-prosjektet, men også ulike veivalg som kommer i arbeidet videre med nærområdene. Tunnelen i seg selv er bare et hull i fjellet, men området rundt vil kunne generere mye aktivitet hvis man velger å satse og tar de riktige grepene. Den største investeringen mot turisme bør være rundt tunnelåpningen i Moldfjorden, som reiselivsikon, med besøkssenter og et flott, innholdsrikt uteanlegg. I Kjøde blir det særlig viktig å erstatte det bygda mister ved tunnelbyggingen og tilføre elementer og anlegg som gir bygda karakter og identitet.

I tunnelens nærområder er det summen av de mindre initiativene som blir viktig! Kommunen må gjøre hva de kan for å legge tilrette for dette, i samarbeid med andre private, frivillige og offentlige aktører. Samskaping blir særlig viktig fremover! Slik kan nærområdene oppleve varig økning i bolyst, arbeidslyst og ikke minst besøkslyst.

| KILDER

Side:

1 Tunnelen i Kjøde: smp.no

Rød båt: kystverket.no

3 Foto fra google earth

4 Foto fra google earth

5 Foto fra tu.no

14 Foto av skulptur i Utne av Sigrid Dagestad

Foto av fjordkonsert fra Avisen Agder

Brygge med to damer: <https://www.archilovers.com/projects/102802/gallery/775826.jpg>

Gangvei i tre: trippa.se/stora-essingen-spang-1800-1200-006.jpg

Ribtur: no.tripadvisor.com

rasteplass og moderne gapahuk: visit.telemark

hengekøyplass: fjordnature.com

15 gangvei langs fylling: <https://landezine.com/ranta-tampella-public-outdoor-spaces.jpg>

brun gangvei: <http://www.viator.com/Singapore/d18-allthingstodo?aid=pin1>

16-17 foto fra google streetview

18 sirkulært: iron-ring-george-king-architects-architecture-installations_dezeen_2364_col_2-852x426.jpg

Brygge: <https://i.pinimg.com/564x/35/63/c4/3563c45b0d8fec9f543bcee76157393e.jpg>

leketerreng: <http://www.landezine.com/index.php/2019/06/activity-landscape-kastrup-by-masu-planning/>

19 brygge i plan: <https://www.archilovers.com/projects/102802/gallery/775827.jpg>

høy gangvei: 022_EFFEKT_FYR_HamarenActivityPark_@EFFEKT.jpg

bålplass: i.pinimg.com/originals/fc/7a/fa/fc7afa4c20a6f0b7abbcca5c557c9628.jpg

Hvitt bygg med bue: Alex_Shoots_Buildings.jpg

Sirkelforet bygg: snohetta.no

tretopphytte: tara.no

20 rød båt ved tunnelen: kystverket.no

bokomslag: www.gyldendal.no/barneboeker/faktaboeker/et-sted-i-tusenvis-av-aar-p-479378-no-remote.jpg

merkestein: allkunne.no/framside/fylkesleksikon/son-g-og-fjordane-samferdsle.jpg

sunnivaleia_front_990.jpg

selja: Fjordnorway

21 benk: vestre.no

Under: visit.sorlandet.com/Under/Lindesnes_exterior_lvar_Kvaal_Norway_c5fd7329_c2ed_4471_9902_d7d48abe9519_6d2f0cb2-a0e8-4738-.jpg

Stisykling: syklistforningen.no.jpg

Utkikkspunkt: destinasian.com/countries/europe/france/_Aiguille-du-Midi-Pas-dans-le-vide-Essai-1.jpg

Tusentrinnstrappa: peakbook.arntfla_tusentrapp2.jpg

Manshausen: filterpartner_no_er-10-av-de-mest-spektakulaere-stedene-du-kan-overnatte-norden_manshausen-2.jpg

Isbading: budstikka.no

23 kystverket.no